

Komu se imamo zahvaliti za ti dve postavi? Našim narodnim, slovenskim poslancem pa konservativcem obeh zbornic, zlasti v gosposkeji. Liberalni gospodje so proti glasovali, kar je dobro pomniti. Tem se toraj vsak potepuh bolje usmili, kakor delalec poštenjak in davkeplačilec.

Str.

Gospodarske stvari.

Pridelovanje graha.

Praktičen obrtnik ima le tako blago v svojem skladišču, po katerem kupci poprašujejo, in katero se najbolje izplača. Drugega blaga si ne naloži toliko, ali le malo. Tako bi si moral tudi kmetovalec svoje gospodarstvo vravnati. So kraji, v katerih je žita in zrnja na kupe dobiti in kmetovalec mora dolgo pot več milj daleč svoje blago na trg voziti, da ga le še spečati more. Pri tem pa potroški dolgega pota še všteti niso. Stročjevine, posebno pa grah se od domačih trgovcev za visoko ceno vvaža. In vendar bi tudi grah v tem kraju lepo rasel in dobro plenjal.

Po takih krajih bi pač kazalo, več grah sejati in pridelovati. V obče znano je da je grah dobra in v današnjih razmerah kljub visoki ceni, še prav cena jed. Stari in mladi ga radi jedó, bodi si prikuha ali kot glavna jed.

Zato gotovo ne bode odveč, ako pozornost naših kmetovalcev na ta sadež obrnemo. So sicer nekteri kraji, po katerih so pridelovanje graha do cela popustiti morali, kjer je grahova kuka, ki se je iz Amerike k nam zatepel, grahove posejave ali celo in vsaj po večem uničil. Pa ravno ta okoliščina je dokaz, da grah še vedno svojo ceno ima in zato bi morali kmetovalci po tistih krajih, po katerih se ta škodljivec še vgnjezdil ni, tega sadeža vse bolj poprijeti.

Kar se zemlje tiče, se more reči, da grah ravno ni izbirčen. Grah je z vsako zemljo zadovoljen. Le peščene in težke ilovite zemlje in potem mokre, skisane zemlje ne prenaša. Tudi žito ne stori na takih zemljiščih. Grah prospeva za vsakim drugim sadežem; tudi za oni sadež, ki se za grahom seje, se ni treba veliko bati, ker grah svojo hrano večidel iz globokejših plasti zemljišča in iz zraka vleče. Zato še pa tudi na novo pognojitev ni potrebna, celo škodljiva je, ker nova pognojitev rast slame pospešuje, semenu pa škoduje.

Ker grahova rastlina svoje korenine globoko poganja in tako svojo hrano iz globočine dobavlja in ker apno mnogo pripomaga, da se nerazkrojene hrane, ki se v zemlji nahajajo, razkrajajo, za to bi bilo dobro, da bi se njiva, ki je za grah namenjena, prej dobro z apnom potrosila, kar grahovi sadež tudi mnogo okus-

nejši napravi. Kajti iz apnene zemlje se da grah bolj ravnomerno in mehkeje skuhati od onega, ki je na zemlji vzrastel, v kateri ni posebno veliko apna. Tak grah ostane pri kuhi trd in brez boljšega okusa. Le to si je zapomniti, da sme kmetovalec z grahom kakor z lanom in deteljo le vsako deveto leto isto njivo obsejati.

Kar se tiče pripravljanja zemlje za grah, tako ta stvar ne zahteva ravno preveč skrbi in truda. Če je njiva plevela čista, se more po jarini spomladi z apnom potrositi, grah posejati in plitvo zaorati. Če je pa njiva plevelnata, takrat se mora pa večkrat in glocko obdelati, to pa že jeseni. Sploh pa razumen kmetovalec njiv čez zimo ne pušča nepreoranih. Tudi se da grah med druge sadeže sejati, kar se dobro izplača. Nek razumen kmetovalec, je po rži oves z grahom vsakega pol brez pognojitve posejal. Zraven pa je bil na njivi enakih lastnosti in dobrote oves sam posejan. Ovs pa pridelal na vsaki njivi srednji pridelek, šest zrnj na seme. Na prvi njivi je imel pa še grah po vrhu. Računimo torej oves po 3 gld. za hektoliter, za grah pa po 9 gld., kakor je zdaj cena, tako je imel od prve njive okoli 30 gld. več od druge.

Taki poskusi bi se morali po več delati.

Kako amonijak v gnoju zadržati.

Najboljša moč v gnoju je ona tvarina, katero kemikarji ali ločbarji amonijak imenujejo. Ali ravno ta tvarina je zelo ubožna. Razkadi se kmalu v zrak in namesto močnega krepkega gnoja ostaja na gnojišču le nekaj pustih prstnin. Da se tedaj ta dragocena snov v gnoju ohrani, se priporoča to-le: Naj se pod v hlevu naredi iz lahke, suhe prsti, čez katero se potem še le nastelj razstlji in natresa. Prst posrka vso gnojšnjo in daje tako izvrsten gnoj. Nastelj ostaja po tem takem posebno suha. Pod imenovano prstijo, ki je le po 0.3—0.4 metre debelo natrošena, mora biti pa trden, najbolj ne prepuščajoč pod iz ilovice.

Pomoček proti pegam v obličju.

Raztopi se v roževi vodi benzoe, s katero tekočino se pege v obličju vsak dan vmivajo. Drugo sredstvo, ki pa vsakako nekoliko smrdi, so žvepova jetra v roževi vodi raztopljena. To sredstvo pomaga tudi proti tako imenovanim jetrenim pegam. Zvečer se pege z to tinkturo vtorejo in se zjutraj z benečanskim mjiлом umijejo.

Zapeka v črevesu pri žrebetih.

Ta bolezen se pri žrebetih navadno brž po porodu pojavlja. Tako imenovana žrebečja smola, ki se je v črevah žrebetu že v maternem telesu nabrala, se ni iz črev iztrebila in je v

njih obležala. Tu začne gnjiti in zavrevati in napravi tako črevesno vretje. Ta bolezen je po tem takem zelo nevarna, kajti ali vmori takoj po zapeki v črevesu, ali pa napravi drisko, katere nasledek je večidel tudi pogin živinčeta.

Najbolj so pozna žrebeta, ki so se konec aprila ali začetek majnika povrgla, tej bolezni podvržena, ki navadno takrat nastaja, ko kobile nimajo ali nobenega, ali ne primerne, ali pa le premastno mleko. Kajti v maternem mleku je neka tvarina, katera je potrebna in sposobna imenovano smolo iz črevesa spraviti in tako zavrevanje te smole v črevesih zabraniti.

Da se tej bolezni v okom pride, se morajo breje kobile pridno semtertje goniti in se mnogo gibati, predno storijo; klaja jim mora biti bolj zmerna in pičla, vsaj 14 dni pred porodom in primerni čas po njem. Kar se bolnih žrebet tiče, se jim mora obilno nasteljati, jih toplo odevati in če jih začne po črevesu grizti in se živinčeta začno po tleh valjati, morajo se na tleh pridržati. Dobro jim denejo mlačne klistire kamiličnega čaja, ki se morajo vsako pol ure ponavljati, vendar pa z veliko previdnostjo, ker se jih mlada živinčeta močno branijo in se jim zoperstavljajo. Znotraj se jim daje ricinovega olja in če tega ni pri roki, lančnega olja 30—45 gramov na jedenkrat, kakor je živinčce močnejše ali slabejše. V olje se vpolje 1 ali dva jajčna rumenjaka, kateri zmesi se prilije polagoma $\frac{1}{4}$ litra studenčnice. To se živinčetu po dvakrat na dan zjutra in zvečer podaje. Ako je kaj vogljeno-kisle magnezije pri roki, tako je dobro, če se te onemu zdravilu po 4 gramov pridene.

Sejmi. 30. aprila v Dolu, Konjicah, Studenich; 1. maja pri sv. Barbari v Haložah, v Celju, pri sv. 3 Kraljih, na Hajdinu, na Muti, na Ljubnem, v Lipnici, v Trbovljah, v Velenju; 3. maja pri sv. Križu pri Ljutomeru, v Pod-sredi, Loki, na Ptujski gori, v Selnici na Dravi; 4. maja pri sv. Jurju pri Celju, na Gomilskem, v Konjicah, v Gornjemgradu, Vidmu, Slov. Bistrici; 7. maja v Brežicah, Ormužu, Rogatecu

Dopisi.

Od Velke. Kakor iz zanesljivega vira vem, bili so se napotili trije gospodje, ravnatelji železniških postaj v Vuhredu, na Breznem in v Šent-Lovrencu, k Sonsovim na Brezno. Govori se, da so imeli zato poseben namen. Pri Milemotu se pogrešajo lepi prostori za obhajanje šulvereinskih burk; kajti kréma pri Milemotu je jako priprosta, pri Sonsovih pa so prostori za gospode. Šli so tedaj bojda ovi gospodje tje čez Dravo moledovat gospo oštarico, naj bi privolila, da se stolica nemškega šulvereina prenese iz Velke od Milemota v Sonsove sobane

na Brezno. A glej! Gospa odbije laskavo prošnjo. Šulvereinski prvaki so zbog tega precej poparjeni.

„Biti slovenske krvi bodi Slovincem ponos!“ Neka bledolična gospodična na Velki, katera bi naj deco v šoli mili materni jezik učila, pa je menda drugih misli, nego naš slavni pesnik, kajti ta gospodična je z ovimi tremi gospodi šla na Brezno brž čas za mešetarico. Ta gospodična je bojda iz Ljubljane doma. Slovenka, Ljubljanka! ko bi vedele v Ljubljani vaše slovenske sestrice, kako se na Štirskem za prajzovski šulverein poganjate, kaj bi neki storile z vami, ko bi vkup prišle? Mi svetujemo, da omenjena učiteljica še za časa sama sebe spozna ter iz lokave poti krene na pošteno slovensko stezo. Ob enem pa opomnimo, da učitelji in učiteljice na slovenskem Štajerju imajo slovensko deco pred sebo, katera le slovensko ume. Podučujte torej našo mladež v njenem slovenskem jeziku, sicer bote z vsem svojim podučevanjem le prazno slamo mlatili!

Iz Ptuja. (Ali imamo pomoč proti oderuhom?) Oderuhi nahajajo se po vsem svetu; oderuštvo je nadloga, ki tare razne narode in zatorej ni redka, pa tudi ne nova prikazen. Tudi pri nas v Ptujem okraju je kuga oderuštva jako razširjena; oderuhi se nahajajo med meščani in vaščani, odirajo bogatini, nekteri trgovci, obrtniki in kmetje, odirajo taki ljudje, ki so se svoje dni kaj učili, pa tudi taki, ki se niso ničesar učili, ki neznajo niti pisati, niti brati. Od kod pride to? Meni sta znana dva glavna vzroka ali izvira. Prvi vzrok je ta, ker se nekaj let sem med bivalstvom uboštvo hudo širi, posebno po Haložah in gornjem polji; drugi je ta, ker smo sosedi Hrvatske, kjer je oderuško židovstvo, kakor na Ogrskem in Poljskem doma, in ker tega vedno več s Hrvatskega k nam prihaja in se med nami naseljuje. Uboštvo Haložanov zakrivili so deloma ti sami, ker so slabo gospodarili in zapravljali, dokler so gorice rodile in je vino imelo ceno, deloma tista gospoda — posebno Ptujka, — s kojo so se Haložani začeli rano bratiti; s kojo so barantali, od katere so jemali živež in denar na posodo, deloma slaba leta. Zdaj nahajajo se Haložani v takem položaji, da se človeku zdi, da jim ni več pomagati. Kmet je v Haložah redka prikazen; največ posestev in najlepša posestva nahajajo se v tujih rokah; prejšnji gospodarji so viničarji in hlapci; oni posestniki domačini pa, ki še so, so zadolženi, nemajo živine, nemajo skoro živeža, ker jim manjka njiv, da bi si ga sami pridelali in denarja, da bi kupovali živino in živež, ker gorice ne rodijo. Prebivalci gornjega polja poubožajo, ker je zemlja nerodovitna, a so vendar močno obdačeni. Kdor potrebuje denar in si ga ne more pridelati ali zaslužiti, mora si ga izpo-